

Oplegvel Informatienota

Portefeuille R. van Doorn
Auteur Dhr. MB de Graaf
Telefoon 0235113358 E-mail: mbgraaf@haarlem.nl
WZ/Gebiedsmanagement Reg.nr. WZ/GM/2012/157012
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 3 mei 2012

Onderwerp

Voucherregeling evaluatie 2008-2011

DOEL: Informeren

Deze nota heeft als doel het college en de raad te informeren over wat er met de gelden vanuit de voucherregeling afgelopen jaren is gebeurd aan de hand van het rapport Voucherregeling evaluatie 2008-2011.

B&W

1. Het college neemt kennis van het rapport Voucherregeling evaluatie 2008-2011
2. Het college informeert de commissie Beheer over het rapport Voucherregeling evaluatie 2008-2011
3. het rapport zal aangeboden worden aan het ministerie en het wordt tevens op de site van Mijn Wijk geplaatst;

Informatienota

Onderwerp: Voucherregeling, evaluatie 2008-2011

Reg. Nummer: WZ/GM/2012/157012

1. Inleiding

In 2008 besloot het kabinet extra geld beschikbaar te stellen om de betrokkenheid van burgers bij hun directe woonomgeving te vergroten. Via bewonersbudgetten kregen de burgers de mogelijkheid om initiatieven en ideeën aan te dragen ter verbetering van de sociale cohesie en de leefkwaliteit in hun wijk, buurt of straat.

B&W besloot destijds om het grootste deel (80%) van de jaarlijkse subsidie (€ 300.000,-) toe te laten komen aan de Haarlemse wijken met een wijkcontract. Deze wijken zouden het grootste aandeel actieve bewoners hebben. Daarnaast besloot het college dat een aanvraag van beneden de tienduizend euro door de gemeente gekeurd kon worden en een bedrag daarboven door wijkbewoners die lid waren van het Digipanel Haarlem.

Eerste evaluatie

Eind 2009 vond een evaluatie plaats over de toepassing van het vouchersysteem. Hierna is besloten om niet alleen de wijken met een wijkcontracten bij de voucherregeling te betrekken. Ook uit de andere wijken kwamen namelijk genoeg aanvragen/initiatieven binnen en daaruit bleek voldoende betrokkenheid. De verdeelsleutel werd nadien vastgesteld op basis van het inwonertal van de afzonderlijke stadsdelen. Door het aantal van ca. 340 aanvragen en de diversiteit ervan, kon de voucherregeling destijds een succes genoemd worden. Het Digipanel Haarlem werd in de eerste periode drie keer ingezet.

Na de eerste evaluatie is de raad met enige regelmaat op de hoogte gehouden van uitgegeven vouchers. Dit rapport vormt een evaluatie van de vouchergelden over alle jaren.

2. Kernboodschap

Het doel van de voucherregeling was om de betrokkenheid van burgers bij hun directe woonomgeving te vergroten. Veel verleende vouchers dienden ook direct het doel om ook anderen bij de woonomgeving te betrekken. Zo werden de geldbedragen vaak ingezet voor bijvoorbeeld buurtbarbecues en -feesten en straatspeeldagen. Ook kwam het vaak voor dat bewoners geld vroegen om de buurt leefbaarder te maken, door bijvoorbeeld bloembakken te plaatsen, een wijkschoonmaakactie te houden, bestaand groen op te knappen, een kerstboom te plaatsen en muren te beschilderen. Een derde categorie bestond uit aanvragen voor meer specifieke doelgroepen, zoals een weerbaarheidstraining voor ouderen of een uitje voor kinderen uit aandachtswijken. Ten slotte had een deel van de aanvragen te maken met cultuur in de buurt/wijk. Voorbeelden hiervan zijn bijdragen voor een kunstroute, het realiseren van een boek over het plaatselijke zwembad of voor een zangkoor. Er kan worden geconcludeerd dat de voucherregeling de sociale cohesie in de wijken heeft verbeterd

3. Consequenties

Het bijgevoegde rapport geeft verantwoording weer wat er met de vouchergelden is gedaan en dit zal met plezier aangeboden worden aan het ministerie.

4. Vervolg

De voucherregeling is dit jaar gestopt. Maar met de ervaringen van andere gemeenten hopen we dat de regeling in de toekomst een vervolg krijgt.

5. Bijlagen

Voucherregeling, evaluatie 2008-2011; Onderzoek en Statistiek Haarlem, maart 2012.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester



Haarlem

Reageren
o.en.s@haarlem.nl

Concernstaf
Afdeling Onderzoek en
Statistiek,
Grote Markt 2,
2011 RD Haarlem

maart 2012

Gemeente Haarlem, Onderzoek en Statistiek

Voucherregeling Evaluatie 2008-2011



Voucherregeling Evaluatie 2008-2011

Onderzoek en Statistiek Haarlem, maart 2012

Colofon

- Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
Hoofdafdeling Wijkzaken
Afdeling Gebiedsmanagement
- Samensteller: Gemeente Haarlem
Hoofdafdeling Concernstaf
Afdeling Onderzoek en Statistiek Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem
- Telefoon: 023-5113018
Fax: 023-5113441
E-mail: o.en.s@haarlem.nl
Internet: www.haarlem.nl
Twitter: twitter.com/onshaarlem
- Bezoekadres : Stadhuis
Grote Markt 2
2011 RD Haarlem
- Auteur: Pieter Waal
- Foto's: Onderzoek en Statistiek, tenzij anders vermeld
- Bronvermelding: Alles uit deze uitgave mag vrij worden gebruikt, mits onder duidelijke vermelding van de samensteller en de naam van de rapportage.



Midzomermarkt in Meerwijk. Foto: B. Romeijn

Samenvatting

Aanleiding

In 2008 gaf de toenmalig minister voor Wonen, Wijken en Integratie (W.W.I.) voor de periode 2008-2011 subsidie voor bewonersinitiatieven. Via bewonersbudgetten kregen burgers de mogelijkheid om initiatieven en ideeën aan te dragen ter verbetering van de sociale cohesie en de leefkwaliteit in hun directe woonomgeving. Veertien gemeenten (waaronder Haarlem) introduceerden hiervoor een zogenaamd 'vouchersysteem'. Na het indienen van een plan om hun eigen wijk te verbeteren, kregen de aanvragers van de vouchers na goedkeuring er geld voor terug. Zij waren vervolgens ook zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van hun initiatief.

Nu na de beëindiging van de regeling wilde de gemeente Haarlem een analyse. Hierbij is de hoofdvraag: wat heeft het Haarlemse 'Goed Idee' opgeleverd? Afdeling Gebiedsmanagement van de gemeente Haarlem vroeg aan afdeling Onderzoek en Statistiek (OenS) om dit onderzoek uit te voeren.

Evaluatie

Het College van B&W besloot bij de start van de regeling om het grootste deel van de jaarlijkse subsidie (€ 300.000,-) toe te laten komen aan de Haarlemse wijken met een wijkcontact (80%). Deze wijken zouden het grootste aandeel actieve bewoners hebben. Daarnaast besloot het college dat de stadsdeelregisseurs een aanvraag van beneden de tienduizend euro mochten beoordelen en dat voor een bedrag daarboven een digitale wijkraadpleging plaats moest vinden.

In de periode 2008-2009 dienden bewoners ca. 340 aanvragen voor vouchers in. Hiervan werden ca. 108 aanvragen goedgekeurd. Eind 2009 vond een evaluatie plaats over de toepassing van het vouchersysteem. Hierna is besloten om, vanwege voldoende betrokkenheid vanuit de andere wijken, niet voornamelijk de wijken met een wijkcontracten bij de voucherregeling te betrekken. De 'verdeelsleutel' werd nadien vastgesteld op basis van het inwonertal van de stadsdelen. Over 2010 was de verhouding aanvragen/goedgekeurde aanvragen ca. 235/147 en over 2011 ca. 214/149. Gezien de hoeveelheid aanvragen en de diversiteit ervan kan men de betrokkenheid en enthousiasme van de bewoners hoog noemen.

Omdat in de periode 2008-2009 het vouchersysteem door de gemeenteraad voor 80% gekoppeld werd aan de wijkcontractwijken, is de verdeling van toegekende vouchers over de stadsdelen in de eerste periode anders dan in de latere jaren. Zo kwamen in de eerste periode relatief weinig goedgekeurde aanvragen uit stadsdeel Noord. Na het collegebesluit om vanaf 2010 om de budgetten naar inwonertal van de stadsdelen te verdelen, werd de voucherverdeling ook een stuk evenwichtiger.

Algemeen beeld aanvragen

Het doel van de voucherregeling was om de betrokkenheid van burgers bij hun directe woonomgeving te vergroten. Veel vouchers dienden ook direct het doel om bewoners bij de woonomgeving te betrekken. Zo zetten buurtbewoners vouchers vaak in voor buurtbarbecues en -feesten en straatspeeldagen. Ook kwam het regelmatig voor dat bewoners geld vroegen om de buurt leefbaarder te maken, door bijvoorbeeld bloembakken of speeltoestellen te plaatsen, een wijkschoonmaakactie te houden, bestaand groen op te knappen en muren te beschilderen. Een derde categorie bestond uit aanvragen voor meer specifieke doelgroepen, zoals een weerbaarheidstraining voor ouderen of een uitje voor kinderen uit aandachtswijken. Ten slotte had een deel van de aanvragen te maken met cultuur in de buurt/wijk. Voorbeelden hiervan zijn bijdragen voor een kunstroute of zangkoor. De gehonoreerde bedragen varieerden sterk. Dit hing samen met het soort verzoek. Wel was vaak sprake van een bedrag boven de € 1.000,-. Boven de € 5.000,- kwam maar een enkele keer voor.

Voor een stadsdeelregisseur bestonden meerdere 'vaste' criteria om een voucheraanvraag af te keuren, zoals: aanvraag was in strijd met bestaand beleid of diende niet het doel van de voucherregeling. De ervaringen van de aanvragers van vouchers zijn ronduit positief. Over het algemeen ging het aanvragen zelf makkelijk en was de behandeling en voucherverstrekking vlot. Vaak werden de aanvragers via mensen die bij de gemeente werkten op de regeling geattendeerd of zaten ze zelf in wijkraden.

Digipanel Haarlem

De wijkraadpleging voor vouchers boven de € 10.000,- vond met behulp van Digipanel Haarlem plaats. Over de gehele periode is het Digipanel vier keer om raad gevraagd. Drie keer in 2009 en een keer in 2011. Alleen de panelleden die in de betreffende wijk en omgeving woonden konden meedoen. Een keer ging het panel – net – niet volledig mee met het voorstel: 49% was akkoord. Wel honoreerde de gemeente toen een deel van de aanvraag.

Financiën

De jaarlijkse subsidie vanuit het Rijk bedroeg € 300.000,-. Door de 80%-20% verdeling ging in de eerste periode ging maar weinig vouchergeld naar stadsdeel Noord. Stadsdeel Oost haalde het meeste vouchergeld 'binnen'. Ruim honderdduizend euro werd na de eerste periode overgehouden. Dit werd als reserve meegenomen naar het volgende jaar. De verdeling naar inwonertal maakte de voucherverstrekking duidelijk evenwichtiger. De budgetten werden in 2010 (ondanks de hoge reserve) door elk stadsdeel opgemaakt. Alleen doordat het budget van stadsdeel Noord zeer veel ruimte overhield, eindigde het totale budget over 2010 in de plus.

De gemeente deelde in 2011 nagenoeg het hele budget uit.

Gemeentevergelijking

Het rijk adviseerde bij aanvang van de voucherregeling om een 'regiegroep' te laten bepalen welke ideeën een voucher mochten ontvangen. Deze regiegroep kon bestaan uit bewoners met ondersteuning van vertegenwoordigers van gemeente, welzijnsinstellingen en/of corporaties. Bij initiatieven boven de tienduizend euro adviseerde het rijk om een wijkraadpleging te houden. Binnen de gemeente Haarlem mandateerde het college de verdeling van kleine bedragen aan de stadsdeelregisseurs. Voor de grote bedragen zette de gemeente wel een (digitale) wijkraadpleging in.

Uit een evaluatie vanuit het W.W.I. (van eind 2009) viel op te maken dat van 14 voucher gemeenten er acht gebruik maakten van regiegroepen en zes gemeenten maakten bij hoge bedragen gebruik van een wijkraadpleging. Verder bleek dat sommige steden met regiegroepen stuitten op een aantal overeenkomstige problemen. Zo hadden zij (a) moeite met het formeren van regiegroepen die divers van samenstelling waren, (b) hadden regiegroepen problemen met de rol die ze konden en mochten vervullen en (c) kwam het voor dat de gemeenten grote inspanningen moesten blijven leveren om de regiegroepen werkbaar te krijgen/houden.

Toch was de helft van de gemeenten met regiegroepen over het algemeen tevreden. Het grote voordeel van een voucher verstrekking zonder regiegroepen was dat door de verminderde bureaucratie de beslissingen sneller werden genomen en het initieel ook minder inspanningen kostte. Maar ook gemeenten bleken soms moeite te hebben met het toekennen van vouchers.

Uit verdere gesprekken met zeven gemeenten valt op dat:

- Gemeenten met regiegroepen voornamelijk positief en enthousiast zijn. Soms was de werkbaarheid minder goed. Zij vinden dat het een uitgangspunt van de regeling is om de bewoners de verantwoordelijkheid te geven om zelf te beslissen wat er met het geld gebeurt. Door korte lijnen tussen bewoners en regiegroep zijn initiatieven en besluitvorming volgens hen zorgvuldiger.
- Gemeenten zonder regiegroep leggen de nadruk op de mogelijkheid om snel over de aanvragen te beslissen en precies in de hand te kunnen houden wat er met de openbare ruimte gebeurt. De gemeente Haarlem en Hengelo benadrukken dat de belasting van de besluitvorming het best op de schouders van professionals kan liggen.
- Gemeenten hanteerden vaak geen wijkraadpleging. Of de wijkraadpleging kwam slecht van de grond. Als argument wordt de traagheid van de methode genoemd. Het gebruik van Digipanel Haarlem bleek wel een werkbare methode te zijn.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel onderzoek.....	7
1.2 Opzet en uitvoering onderzoek	7
1.3 Leeswijzer	8
2. De Haarlemse voucherregeling.....	9
2.1 Inleiding.....	9
2.2 Toegekende vouchers	9
2.3 Gebruik van Digipanel Haarlem	13
2.4 Financiële staat	15
3. Vergelijking met andere gemeenten.....	18
3.1 Inleiding.....	18
3.2 Evaluatie W.W.I.....	18
3.3 Ervaringen van gemeenten.....	20
Bijlage.....	23
I Kaartjes van projecten met toegekende vouchers	



Speeltuin Floragaarde in de Van Oosten de Bruijnstraat

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

In 2008 besloot het kabinet extra geld beschikbaar te stellen om de betrokkenheid van burgers bij hun directe woonomgeving te vergroten. Via bewonersbudgetten kregen de burgers de mogelijkheid om initiatieven en ideeën aan te dragen ter verbetering van de sociale cohesie en de leefkwaliteit in hun wijk, buurt of straat.

'Het is jouw wijk, dus jij mag het zeggen'

De toenmalig minister voor Wonen, Wijken en Integratie trok voor de periode 2008 tot en met 2011 in totaal 95 miljoen euro voor bewonersinitiatieven uit. Dit bedrag is in 49 gemeenten geïnvesteerd. Zij kozen ervoor om het geld gemeentebreed beschikbaar te stellen, of juist te bestemmen voor een aantal wijken. Van deze groep introduceerden veertien gemeenten hiervoor een zogenaamd 'vouchersysteem'. Hieronder viel ook de gemeente Haarlem. Via het vouchersysteem konden bewoners zelf beslissen wat er met het geld gebeurde. Na het indienen van een plan om hun eigen wijk te verbeteren, kregen zij na goedkeuring er zelf geld voor terug – in de vorm van een waardebon. Zij waren vervolgens ook zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van hun initiatief, maar voor de voucher konden ze ook ondersteuning en deskundigheid inhuren. Vanaf 2012 geeft het Rijk geen subsidie meer voor bewonersbudgetten.

Haarlem werkte, zoals vermeld, vanaf het begin met deze voucherregeling. 'Het is jouw wijk dus jij mag het zeggen', was de slogan van het door de gemeente Haarlem genoemde 'Goed Idee'. Het College van B&W besloot destijds om het grootste deel (80%) van de jaarlijkse subsidie (€ 300.000,-) toe te laten komen aan de Haarlemse wijken met een wijkcontact. Deze wijken zouden het grootste aandeel actieve bewoners hebben. Daarnaast besloot het college dat een aanvraag van beneden de tienduizend euro door de gemeente gekeurd kon worden en een bedrag daarboven door wijkbewoners die lid waren van het Digipanel Haarlem.

Eerste evaluatie

Eind 2009 vond een evaluatie plaats over de toepassing van het vouchersysteem. Hierna is besloten om niet alleen de wijken met een wijkcontracten bij de voucherregeling te betrekken. Ook uit de andere wijken kwamen namelijk genoeg aanvragen/initiatieven binnen en daaruit bleek voldoende betrokkenheid. De 'verdeelsleutel' werd nadien vastgesteld op basis van het inwonertal van de afzonderlijke stadsdelen. Door het aantal van ca. 340 aanvragen en de diversiteit ervan, kon de voucherregeling destijds een succes genoemd worden. Het Digipanel Haarlem werd in de eerste periode drie keer ingezet.

Huidig onderzoek

Na de eerste evaluatie zijn over 2010 en 2011 stelde de gemeenten alleen nog financiële begrotingen van de uitgaven op. Nu na het eindigen van de voucherregeling is dit een goed moment voor een analyse over de totale periode. Grofweg is hierbij de hoofdvraag: wat heeft de regeling opgeleverd voor Haarlem?

Afdeling Gebiedsmanagement van de gemeente Haarlem vroeg aan afdeling Onderzoek en Statistiek (OenS) om dit onderzoek uit te voeren. Deze evaluatie zal aan de gemeenteraad voorgelegd worden. Daarna volgt een overhandiging aan het ministerie van Binnenlandse Zaken.

1.2 Opzet en uitvoering onderzoek

De evaluatie bestaat uit verschillende onderdelen. Ten eerste zal een overzicht en beschrijving komen van de gehonoreerde aanvragen in de afgelopen drie jaar. Dit gebeurt voor de hele stad en per stadsdeel. Kaartjes helpen bij het in beeld brengen van waar de vouchers ingezet zijn.

Een kwalitatieve beschrijving van een aantal ervaringen van belanghebbenden, zoals de indieners/uitvoerders van het idee, moet een beeld geven van de ervaringen van de gebruikers en de

waarde die de projecten voor de buurt hebben gehad. Ten derde presenteert deze evaluatie een financieel overzicht van de voucherregeling.

Het vierde onderdeel van de evaluatie betreft een vergelijking met 14 andere gemeenten die vanaf het begin gebruik maakten van het vouchersysteem. Het rijk adviseerde aan de vouchergemeenten om een regiegroep te laten bepalen welke ideeën een voucher ontvangen. Bij initiatieven boven de tienduizend euro werd een wijkraadpleging geadviseerd. Binnen de gemeente Haarlem mandateerde het college de verdeling van kleine bedragen aan de stadsdeelregisseurs. Voor de grote bedragen werd het Digipanel Haarlem ingezet. Dit alles om de bureaucratie te minimaliseren en het Digipanel garandeerde betrokkenheid van bewoners. Deze analyse beschrijft de eventuele plus- en minpunten van het Haarlemse 'systeem' in vergelijking met andere vouchersteden. Gesprekken met gemeenten geeft hierbij een kwalitatief beeld van ervaringen.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage begint met een samenvatting van de bevindingen uit dit onderzoek. Na deze inleiding behandelt hoofdstuk 2 de evaluatie van het Haarlemse vouchersysteem. Het derde hoofdstuk bespreekt de vergelijking met andere 'vouchergemeenten'. Dit rapport heeft één bijlage: deze bevat de kaartjes van Haarlem met de locaties van de projecten die een voucher toegewezen hebben gekregen.



Mozaiëkbankjes en tafel in Europawijk

2. De Haarlemse voucherregeling

2.1 Inleiding

In 2008 besloot de gemeenteraad dat de betreffende stadsdeelregisseur van afdeling Gebiedsmanagement namens het college de vouchers tot € 10.000,- kon afgeven. De volgende paragraaf beschrijft om hoeveel aanvragen het ieder jaar ging, welke soort aanvragen met een voucher gehonoreerd werden en welke niet. Per stadsdeel zullen de gehonoreerde projecten in beeld worden gebracht en enkele eruit worden gelicht.

De door het ministerie gevraagde wijkraadpleging voor vouchers boven de tienduizend euro zou via het Digipanel van Onderzoek en Statistiek plaatsvinden. De wijkraad kreeg hierbij een adviserende rol. In totaal vond vier keer een dergelijke digitale wijkraadpleging plaats. Paragraaf 2.3 beschrijft deze projecten. Paragraaf 2.4 sluit dit hoofdstuk met een financiële verantwoording van de voucherregeling.

2.2 Toegekende vouchers

Achtergrond

In de periode 2008-2009 dienden de bewoners ca.340 aanvragen voor vouchers in. Uit de bijgehouden documenten blijkt dat ca. 108 aanvragen werden goedgekeurd. In 2010 zijn ca. 235 aanvragen behandeld en in 2011 ca. 214. De eerste evaluatie over de periode 2008-2009 noemde de betrokkenheid van bewoners hoog. Dit enthousiasme kende haar weerslag op de hoeveelheid voucheraanvragen. In dat licht kan ook de betrokkenheid en enthousiasme in de daaropvolgende jaren hoog worden genoemd.

Onderstaande tabel laat per stadsdeel zien hoeveel aanvragen behandeld zijn over drie periodes. Doordat het college over de periode 2008-2009 het vouchersysteem voor 80% koppelde aan de negen wijkcontractwijken van destijds (Vijfhoek/Raaks/Doelen/Heiliglanden, Leidsebuurt, Delftwijk, Amsterdamsebuurten, Boerhaavewijk, Parkwijk, Rozenprieel, Dietsveld/Vogelenbuurt en Europawijk), is de verdeling van toegekende vouchers in de eerste periode anders dan in de latere periodes. Zo kwamen in de eerste periode relatief weinig goedgekeurde aanvragen uit stadsdeel Noord.

Daarna bepaalde het college om naar inwonertal van de stadsdelen het geld te verdelen. De verdeling van vouchers is dan op het oog een stuk evenwichtiger. Paragraaf 2.4 gaat hier dieper op in bij de bespreking van de financiële verdeling van de vouchergelden.

Aantal behandelde voucheraanvragen						
	Centrum	Zuid/West	Oost	Noord	Schalkwijk	Totaal
Goedgekeurde aanvragen 2008/2009	10	26	35	14	23	108
Totaal behandelde aanvragen 2008/2009						340
Goedgekeurde aanvragen 2010	16	40	24	45	22	147
Totaal behandelde aanvragen 2010	24	53	62	55	39	235
Goedgekeurde aanvragen 2011	12	38	30	44	25	149
Totaal behandelde aanvragen 2011	14	44	44	71	41	214

NB. Het 'Totaal' is niet altijd alleen een optelsom van de afzonderlijke stadsdelen.

De projecten met toegekende vouchers zijn ook verwerkt in kaartjes. Deze kaartjes tonen per jaar/periode waar de projecten met vouchers gelokaliseerd zijn. Zie hiervoor bijlage 1.

Algemeen beeld van de aanvragen

Het doel van de voucherregeling was om de betrokkenheid van burgers bij hun directe woonomgeving te vergroten. Veel verleende vouchers dienden ook direct het doel om ook anderen bij de

woonomgeving te betrekken. Zo werden de geldbedragen vaak ingezet voor bijvoorbeeld buurtbarbecues en -feesten en straatspeeldagen. Ook kwam het vaak voor dat bewoners geld vroegen om de buurt leefbaarder te maken, door bijvoorbeeld bloembakken te plaatsen, een wijkschoonmaakactie te houden, bestaand groen op te knappen, een kerstboom te plaatsen en muren te beschilderen. Een derde categorie bestond uit aanvragen voor meer specifieke doelgroepen, zoals een weerbaarheidstraining voor ouderen of een uitje voor kinderen uit aandachtswijken. Ten slotte had een deel van de aanvragen te maken met cultuur in de buurt/wijk. Voorbeelden hiervan zijn bijdragen voor een kunstroute, het realiseren van een boek over het plaatselijke zwembad of voor een zangkoor.

De gehonoreerde bedragen varieerden sterk. Dit hing natuurlijk samen met het soort verzoek. Een bijdrage voor de huur van een feesttent is lager dan de bijdragen voor complete speeltoestellen en hele feesten. Wel was meestal sprake van een bedrag boven de € 1.000,-. Boven de € 5.000,- kwam maar een enkele keer voor. Overigens honoreerden de stadsdeelregisseurs lang niet altijd het volledige bedrag.

Voor een stadsdeelregisseur bestonden meerdere redenen om een voucheraanvraag af te keuren. Hieronder volgt een opsomming van de meest voorkomende:

- aanvraag was in strijd met bestaand beleid;
- object/plaats van aanvraag was geen eigendom van de gemeente;
- te hoge kosten van beheer en onderhoud project;
- aanvraag diende niet het doel van de voucherregeling;
- aanvraag viel onder andere regeling; en
- geen budget meer.

Centrum

In stadsdeel Centrum zijn in de periode 2008-2009 tien vouchers verstrekt. Zo kreeg speeltuin 't Paradijsje een schommel, de buurt in en rond de Tuchthuisstraat kreeg een buurtfeest gefinancierd en de gevellantaarns in de Gasthuisstraat werden vervangen.

In 2010 werden 16 aanvragen uit stadsdeel Centrum goedgekeurd. Naast onder andere twee wijkschoonmaakacties en twee straatfeesten in het Centrum, kreeg de Vijfhoek in de binnenstad een financiële tegemoetkoming voor een groot historisch onderzoek, een kunstroute en een huiskamerfestival. De overige vouchers waren voor een culturele wandeling door Bakenes, het jaarlijkse Bakenesegrachtfeest, een kerstsamenzang en een nieuwjaarskaartenactie. Ook werden op drie plaatsen plantenbakken geplaatst, vond een opschoonactie plaats en kreeg speeltuin het Paradijsje nieuwe schommels en een speelhuisje.

Dhr. De Mol vroeg in 2010 een subsidie aan voor plaatsing van zes plantenbakken in de Stooftsteeg. Het hele project en de rol van de gemeente noemt hij: "plezierig en bijzonder correct". Hij kreeg na de aanvraag vlot bericht van de gemeente. De plantenbakken hoefde hij niet zelf aan te schaffen, maar werden door de gemeente met beplant en al geplaatst. Hij mocht wel aangeven welke beplanting hij erin wilde hebben.

Over 2011 werden 12 projecten in Centrum beloond met een voucher. De hoogste bedragen waren voor – wederom – twee wijkschoonmaakacties en een kunstroute door de Vijfhoek. Tussen de overige projecten (buurtfeesten, –borrels en bingomiddagen) springt de voucher voor de 'waterpomptank' voor het Brakeboertuin in het oog.

Het echtpaar Hazebroek woont 37 jaar aan de Brakeboertuin. Zij vroegen in 2011 een voucher aan voor een nieuwe tank voor de waterpomp van de Brakeboertuin. De pomp staat daar voor algemeen nut, zoals voor spelende kinderen. De gemeente attendeerde hen op deze mogelijkheid. Het aanvragen op internet ging enigszins moeizaam, maar de afhandeling door de gemeente was prettig en snel. De tuin geeft saamhorigheid, maar niet alleen voor de directe omwonenden. De tuin heeft inmiddels een eigen stichting. Dhr. Hazebroek: "Mensen komen uit de hele buurt en zelfs het hele land om hier te genieten".

Zuid/West

In stadsdeel Zuid/West werden over de periode 2008-2009 26 vouchers toegekend. Naast verschillende feesten en opknappacties, kreeg de Leidsekrant uit de Leidsebuurt een voucher, alsmede de 10^e Cultuurlijn Bosch en Vaart en de historische wijkwandeling door Rozenprieel. Ook verstrekke de gemeente een voucher voor een betonnen tafeltennistafel in de Jan van Galenstraat.

In 2010 kregen bewoners van Zuid/West meer vouchers: 40. Een meerderheid van de vouchers waren voor straatfeesten en –barbecues. Ook zijn de vouchers regelmatig voor het verkrijgen van speeltoestellen voor speeltuinen/peuterspeelzalen. Andere opvallende projecten zijn: een kunstmanifestatie in de NZH remise in Leidsevaart, een uitzendbureau voor pubers (Rebup) in de Leidsebuurt, een open weekend van Manege Bosch en Vaart en project ‘Sprekende Muren’ in Rozenprieel.

In het Rozenprieel ligt buurtcentrum De Tulp. Mw. Donkers geef daar creatieve vaardigheden aan (kansarme en veelal allochtone) kinderen. Zij kreeg vouchers voor een televisie, computer, pingpongtafel en ander speelmateriaal. Ze weet niet meer hoe ze voor het eerst van de regeling hoorde, maar de aanvragen verliepen “zeer soepel”. Op de vraag wat zo’n subsidieregeling voor de buurt heeft betekend antwoordt ze: “Kinderen leren hier samen dingen doen; samen spelen, zoals: karaoke, koken. En ze leren delen”.

In 2011 werden ongeveer evenveel vouchers toegekend aan bewoners van Zuid/West als in 2010 (38). Ook in 2011 waren veel vouchers voor straatfeesten en speelmogelijkheden. Eruit sprongen: het realiseren van een boeken over zwembad De Houtvaart en het Garenkokerskwartier, een expositie van 10 kunstenaars in het Garenkokerskwartier en de weerbaarheidstraining voor ouderen van het Rozenpad.

Meneer Bakker is bezig met een boek over het monumentale zwembad *De Houtvaart* in de buurt Spoorbaan Leiden. Naast een aanvraag bij een cultuurfonds, deed hij in 2011 een aanvraag voor een voucher. Hij hoorde via een kennis die bij een bouw bureau werkte van de regeling. Het boek vestigt de aandacht op het monumentale zwembad en haar karakteristieken. Zijn boek en de aandacht ervoor na publicatie, zullen volgens dhr. Bakker in het voordeel van de buurt werken: “Dat zorgt voor meer bekendheid van het bad binnen en buiten de buurt. Mensen gaan met een ander oog naar het bad kijken en misschien meer bezoeken. Dat levert weer meer geld op. Een financieel gezond buurtzwembad is belangrijk voor de wijk-/buurtvoorziening”.

Oost

Uit stadsdeel Oost kwamen de eerste periode de meeste gehonoreerde aanvragen: 35. Veel van de vouchers hier waren bestemd voor kinderen en de zwakkeren van de samenleving. Voorbeelden hiervan zijn: het opknappen van kinderboerderij het Nijmanshofje, organiseren van dagjes uit (met de bus) voor bewoners en kinderen, een maaltijd organiseren voor autisten en bewoners, het inzetten van de ‘gezond/beweegbus’ en nieuw meubilair voor speeltuin Haarlem Oost.

In 2010 werden 24 aanvragen gehonoreerd. Dit aantal is weer minder dan in de stadsdelen Zuid/West en Noord. Vouchers voor opvallende projecten zijn: de komst van drie mozaïekbollen op de Richard Holkade, cultureel ‘spektakel’ Midsummer Burgwal en een modellandschap bouwen met een aantal kinderen en volwassenen. Daarnaast ook veel buurtfeesten en opknappactiviteiten en het plaatsen van groen.

Een groep bewoners van de Slachthuisbuurt wilde een kunstwerk hebben op de Richard Holkade. Dit kunstwerk moest symbool gaan staan voor de sloop van veel flats in de Slachthuisbuurt en de komst van de nieuwe bebouwing. Het materiaal moest worden aangeschaft en de bewoners zouden zelf deze bollen mozaïeken. Coördinatrice Atie de Ruiters deed met succes een voucheraanvraag. Zij had zelf ontdekt dat deze regel bestond, aangezien zij, als gepensioneerd opbouwmedewerkster, daar alert op is. De bollen zijn inmiddels klaar, maar het verkrijgen van de vergunningen laat nog steeds op zich wachten. De bollen hebben volgens haar zeker waarde voor de buurt. “Ze zijn door de buurt met elkaar gemaakt en het kunstwerk verfraait de buurt”.

Bewoners van stadsdeel Oost kregen in 2011 30 vouchers toegekend. Dat jaar werden vaak subsidieactiviteiten voor kinderen aangevraagd en beloond. Zo werden busreisjes georganiseerd, kinderboerderijen en speeltuinen kregen nieuw materiaal, er werd Sinterklaas gevierd, geknutseld, gesport en gezwommen. Voor de volwassenen was o.a het smartlappenfestival in wijkcentrum het Broederhuis en de viering van internationale vrouwendag in wijkcentrum Doenja.

Mw. Van Zeeland vroeg vanuit speeltuinvereniging Haarlem Oost in 2011 een voucher aan voor de subsidiëring van een busreis van ouders en hun kinderen naar een pretpark. "Hierdoor konden buurtbewoners (Slachthuisbuurt, Parkwijk) met een klein budget toch naar een pretpark met hun kinderen". Als lid van de wijkraad, wist ze van de voucherregeling af.

Noord

Twee van de in totaal 14 verkregen vouchers in de periode 2008-2009 waren bijdragen voor de nationale straatspeeldag (Dietsveld en Vinkenstraat). Verder vallen de vouchers voor de exploitatie van het Posthuis in het Zaanerpark voor culturele en bewonersinitiatieven op en het plaatsen van honk- en softbalwerpmachine in het Noorder Sportpark.

In 2010 kregen projecten uit stadsdeel Noord 45 vouchers. Samen met het aantal vouchers voor Noord uit 2011 (44) heeft dit stadsdeel de laatste twee jaar het grootste aandeel vouchers ontvangen. Wederom veel buurtfeesten en activiteiten voor kinderen (waaronder drie vouchers voor de straatspeeldag). Een nieuw voorbeeld van een activiteit voor kinderen is de dansworkshop voor kinderen van 4 t/m 12 jaar in wijkcentrum Hof van Eden. In datzelfde wijkcentrum vond voor kinderen een knutseldag en een kerstknutseldag plaats.

Mw. Hoogervorst had in 2010 het plan opgevat om in de Van der Vinnestraat een feest voor de buurt te organiseren. In het begin was het zoeken naar de juiste weg. Het buurtinformatiecentrum kon haar niet helpen. Later brachten buurtbewoners haar op het juiste spoor. Ook hier ging de aanvraag vlot. Bijna alle buurtbewoners deden mee. Inmiddels is het feest herhaald en zijn de activiteiten uitgebreid. "Het vergroot de saamhorigheid, mensen raken in gesprek. Hieruit is de website en nieuwsbrief voortgekomen. We hebben nu een instituutje gecreëert".

De 44 verkregen vouchers in 2011 besteedde de bewoners voornamelijk aan buurtfeesten en activiteiten voor kinderen. De ouderen uit Noord werden bediend met een creatieve dag in zorgcentrum Schoterhof.

Dhr. Gadella vroeg met succes twee keer een voucher aan (2010 en 2011) voor een buurtfeest in zijn Kweektuinstraat. De aanvraag en ontvangst verliep zeer snel. Minder tevreden was hij over het technische gedeelte van het online formulier. Hij woont in een actieve buurt die regelmatig dingen organiseren met een straatfeest als hoogtepunt. Kennissen in de straat die bij de gemeente werkten brachten hem op de hoogte van de voucherregeling. Het straatfeest was een "succes". Iedereen was aanwezig. Over het belang van een buurtfeest zegt hij: "Het is belangrijk dat je elkaar ziet, spreekt en met elkaar bezig bent. Dat versterkt de cohesie". De straat heeft maar aan één kant bebouwing en daardoor gedoe met auto's en jongeren gehad. Hij is er van overtuigd dat een goede cohesie ervoor zorgt dat mensen zich veiliger voelen en zijn. Buurtbewoners letten dan beter op elkaar.

Schalkwijk

Ook in Schalkwijk lag bij het aanvragen van vouchers in 2008-2009 de focus vooral op kinderen. Zo werd op schoolplein de Wadden een Fancy Fair georganiseerd, deed de Laan van Angers mee aan de landelijke Straatspeeldag, konden kinderen uit de Kopenhagenstraat en Italiëlaan meedoen aan een huttenbouwproject en ontstond (wederom) in de Laan van Angers het project om kinderen met verschillende nationaliteiten via sport en spel met elkaar in contact te brengen. Schalkwijk kreeg in de periode 2008-2009 23 vouchers.

Op het Leonardo Da Vinciplein in Meerwijk vindt jaarlijks de Midzomermarkt plaats. Deze markt heeft naast een rommelmarkt, livemuziek en activiteiten voor kinderen. Ieder jaar heeft de Midzomermarkt een voucher gekregen. Dhr. Romeijn heeft de eerste twee keer een voucher aangevraagd. “Ik heb alleen maar goede ervaringen met de aanvraag van de subsidie met de gemeente. Ook vorig jaar, het derde jaar, is het volgens mij ook goed verlopen en we zijn ook heel tevreden met deze subsidie geweest”. Over het belang voor de buurt zegt hij: “Voor iedereen is het een leuke dag met en door buurtbewoners van de hele wijk met een aantrekkingskracht van heel Schalkwijk. Je leert je burens die dag op een andere manier kennen. Het is voor de sociale verhoudingen en leefbaarheid in de wijk een must”.

In 2010 kreeg Schalkwijk 22 vouchers toegekend. Tot die vouchers behoort de mozaïekbanken en tafel in de Brusselstraat (Europawijk). Andere projecten die opvallen: workshop fotograferen in Boerhaavewijk, uitgeven van een verhalenboek over 50 jaar Boerhaave en een ijsbaan/schaatsbaan bij winkelcentrum Schalkwijk.

Mw. Willems zit in een wijkraad en zodoende was ze bekend met de voucherregeling. Ze bedacht (in 2010) dat een schoonmaakactie rond haar flat Engelenburg mensen dichterbij elkaar zou brengen. Als beloning werd een lunch georganiseerd. Ze kreeg een voucher om de flyers rond te krijgen. De dag was een succes: “De deelnemers hoorden van elkaar dat ze normaal gesproken ook al zwerfafval opruimden en dat ze dus niet alleen waren. Dat heeft een positief effect. Ik zie dat het naderhand rond de flat schoner is gebleven”.

Over 2011 kreeg Schalkwijk 25 vouchers. Basisschool Al Ikhlâas kreeg een voucher voor een toneelproject voor moeder en dochter. De overige vouchers bestonden uit de vaker terugkerende projecten, als: Viering internationale Vrouwendag, ‘Muziek in de wijk’ (Leonardo da Vinciplein), buurtfeesten, Straatspeeldag, Midzomermarkt, Halloweenfeest in wijkcentrum Futurzz en verscheidende andere activiteiten en uitjes voor kinderen.

2.3 Gebruik van Digipanel Haarlem

De wijkraadpleging voor aanvragen met bedragen hoger dan € 10.000,- gebeurde door deze ter goedkeuring voor te leggen aan het Digipanel Haarlem van afdeling Onderzoek en Statistiek. Dit panel van ca. 3000 Haarlemmers ontvangt vijf tot tien keer per jaar een e-mail met een link naar een internetenquête. De reden van de gemeente om voor deze methode te kiezen – en dus niet voor een ‘klassieke’ wijkraadpleging – was de snelheid en efficiëntie waarmee een enquête kan worden afgenomen en de uitkomsten beschikbaar kunnen worden gesteld. Het panelgebruik gaf tevens een garantie voor deelname van ‘betrokken’ burgers.

Naast het Digipanel Haarlem had de betreffende wijkraad een adviserende rol bij het toekennen van de voucher. Dit advies was echter niet bindend. Uiteindelijk nam het college officieel de eindbeslissing, maar zij was op haar beurt aan de gemeenteraad verantwoording verschuldigd.

Over de gehele periode is het Digipanel vier keer om raad gevraagd. Drie keer in 2009 en een keer in 2011. Alleen de panelleden die in de betreffende wijk en omgeving woonden konden meedoen. Zij kregen een korte omschrijving van het ingediende voorstel en de vraag of zij dat een ‘Goed Idee’ vonden. De tabel op de volgende pagina geeft een kort overzicht van de voorgelegde casus. Daaronder volgen uitgebreidere beschrijvingen van deze ‘Goede Ideeën”.

Overzicht van de Digipanelonderzoeken voor 'Goed Idee'

	Speeltuin De Floragaarde	V.V. DSK	Cult. Centrum Selimiye	Speeltuinver. Delftwijk
Wat	Klimtoestellen	Spelmateriaal en meubilair	Onderwijsteam	Speelattributen
Waar	Spoorbaan Leiden	Oude Amsterdamseb.	Oude Amsterdamseb.	Delftwijk
Wanneer	2009	2009	2009	2011
Kosten	€ 28.069	€ 13.050	€ 44.079	€ 24.167
Respons (in aantallen)	82	111	111	68
Uitslag panel (% voor)	90%	78%	49%	92%
Advies wijkraad	Voor	Voor	Tegen	Voor
Besluit College	Voor	Voor	Voor á € 20,000	Voor

Speeltuin de Floragaarde

Speeltuin de Floragaarde in de Van Oosten de Bruijnstraat werd al intensief gebruikt door kinderen uit de buurt voor skaten, voetballen, basketballen en spelen op de toestellen. De speeltuin wilde zich meer gaan richten op kinderen in de leeftijdsgroep 3 t/m 6 jaar en diende daarvoor een subsidieaanvraag in voor € 28.069,-. Hiermee wilde de speeltuin investeren in klimtoestellen voor de jongste kinderen. De respons van het Digipanel bestond uit 145 buurtbewoners. Zij oordeelden nagenoeg unaniem positief: 90%.

Voetbalvereniging DSK

De Haarlemse Voetbalvereniging DSK in de Jac. van Looystraat was door geplande woningbouw op het voormalig trainingsveld genoodzaakt om het club- en kleedhuis te verplaatsen. Het gevolg hiervan was dat een jaar lang geen inkomsten uit de kantine binnenkwam en de reserves van de club flink terugliepen. De vereniging deed een subsidieaanvraag voor €13.050,- om de nieuwbouw af te ronden en het interieur en exterieur van de voetbalvereniging te voltooien. Ruim driekwart van de panelleden oordeelden positief over het plan: 78%. De respons bestond uit 111 buurtbewoners.

Cultureel Centrum Selimiye

Het cultureel centrum Selimiye (CCS) in de Minaretstraat heeft de jeugd als doelgroep en hecht veel waarde aan onderwijs en educatie. Het onderwijsteam bestaat uit jongeren die zich inzetten voor een verbetering van de onderwijsprestaties van jongeren. Om de continuïteit van het onderwijsteam te waarborgen en om de middelen aan te schaffen die ontbraken deed CCS bij Goed Idee een aanvraag gedaan van €44.079,-. Dit geld wilden zij besteden aan de inrichting van de locatie, zoals tafels, stoelen en kasten, afvalbakken, whiteboards en kantoorartikelen. Net iets minder dan de helft van de panelleden vond dit een Goed Idee (49%, van de 111 buurtbewoners). Men vond het een te hoog bedrag. Met als gevolg dat de voucher niet volledig werd verstrekt. Het college kwam het CCS wel deels tegemoet met een voucher ter waarde van €20.000,-.

Speeltuinvereniging Delftwijk

De speeltuin aan het Arthur van Schendelplantsoen was verwaarloosd en dringend aan een opknapbeurt toe. Het bestuur wilde dit doen door de aanschaf van nieuwe speelattributen, zowel voor peuters als iets oudere kinderen, zoals: een tafeltennistafel, een houten speelhuisje en een speelcombinatie. Ook rond en in het speeltuingebouw waren plannen voor onder andere zitjes met nieuwe stoelen en parasols. Zo zou de speeltuin weer kunnen uitgroeien tot een ontmoetingsplaats voor de buurt. De kosten werden geraamd op € 24.167,-. De 68 reagerende panelleden uit de buurt waren het hier duidelijk mee eens: 92%.

Speeltuin Delftwijk in stadsdeel Noord was verwaarloosd. Het materiaal was verouderd en er waren nauwelijks spelende kinderen. Begin 2010 nam een nieuw bestuur de speeltuin over. De gemeente hielp het bestuur bij het in orde brengen van de zaken. De gemeente wees het bestuur op de voucherregeling. Mw. Handgraaf-Fictoor van het bestuur deed de aanvraag. Zij wist dat het om een dermate groot bedrag ging dat het Digipanel hiervoor zou worden ingeschakeld. De aanvraag verliep wel vlot, maar het was wel wachten op de beslissing van het Digipanel en het collegebesluit. Inmiddels is het geld binnen, maar wordt er nog gewacht op andere subsidieaanvragen en donateurs om alles in één keer aan te pakken. Met de nieuwe spullen denkt mw. Handgraaf-Fictoor dat de opgeknapte speeltuin veel waarde voor de buurt kan hebben: “Nu weten de mensen niet eens dat er een speeltuin is. Als de verbouwing klaar is gaan we een grote opening organiseren om er bekendheid aan te geven. Met de komst van kinderen wordt het hier gezellig en zullen meer mensen uit de buurt vrijwilliger willen worden”.



Voetbalvereniging D.S.K., Van Zeggelenbuurt.

2.4 Financiële staat

De jaarlijkse subsidie vanuit het Rijk bedroeg € 300.000,- en liep van 2008 t/m 2011. De gemeenteraad besloot aan het begin van 'Vouchersysteem bewonersinitiatieven' voor de periode 2008-2009 een aantal zaken, namelijk:

- het vouchersysteem voor 80% te koppelen aan de negen wijkcontractwijken;
- 10% van de gelden (€ 60.000,-) te bestemmen voor de kosten die de gemeente maakt bij de uitvoering van de verordening (= overhead);
- de middelen die overblijven als reserve in te stellen.

De wijkcontractwijken kregen dus voor 2008 en 2009 € 432.000,- ter beschikking voor bewonersinitiatieven. De overige 20% (54.000 in 2008 en 54.000 in 2009) kwam voor bewonersinitiatieven uit de rest van de stad beschikbaar. In totaal was over de twee jaar € 540.000,- te besteden. Onderstaande tabel toont de verdeling van de vouchergelden. Deze tabel maakt onderscheid tussen de vouchers die aan de wijken met een wijkcontract verstrekt zijn en de overige vouchers (de niet-wijkcontract vouchers).

Verdeling vouchergelden 2008-2009 (gehonoreerde + gereserveerde bedragen)

	Wijkcontract		Niet-Wijkcontract		Totaal
	€	%	€	%	€
Centrum	27.542	95	1.500	5	29.042
Zuid/West	119.473	90	12.606	10	132.079
Oost	82.201	56	65.337	44	147.538
Noord	21.056	44	26.868	56	47.924
Schalkwijk	78.495	100	250	0	78.745
Totaal	328.767	76	106.561	24	435.328
Startbedrag	432.000	80	108.000	20	540.000
Restant	103.233	99	1.439	1	104.672

Als men kijkt naar de afzonderlijke stadsdelen, dan valt op dat in de eerste periode maar weinig vouchergeld naar stadsdeel Noord ging. Terwijl in Noord de meeste inwoners van alle stadsdelen heeft. Verder is daar de verdeling tussen wijkcontractvouchers en niet-wijkcontractvouchers ook meer gelijkmatig. Dat geldt ook voor stadsdeel Oost. Daar is echter het meeste vouchergeld 'binnengehaald'. Bij de overige drie stadsdelen is de verdeling, uitgaande van de 80%-20%, weer te scheef. Bij de totaalverdeling heft het elkaar weer op en is de verhouding naar de streefverdeling getrokken: 76%-24%.

In totaal € 104.672,- hield de kas over aan de eerste periode. Dit restant werd, naar besluit, meegenomen naar het jaar daarop. Aan de hand van de evaluatie na de eerste periode besloot het college om zolang de regeling nog duurde af te zien van de koppeling 80-20% regeling (wijkcontractwijken/niet-wijkcontractwijken) en dat de verdeling van de subsidie gebaseerd werd op het inwonertal van de verschillende stadsdelen. Het doel van de regeling was immers geweest om de verkregen rijkssubsidie zo eerlijk mogelijk over de Haarlemse bevolking te verdelen en de betrokkenheid van de burgers, bij zowel het indienen van de ideeën als bij de uitvoering daarvan, centraal stond. Gezien de diversiteit van de aanvragen bleken ook veel actieve bewoners in de buurten zonder wijkcontract te zitten.

De volgende tabel geeft de verdeling van de vouchergelden over 2010. De verdeling naar inwonertal maakte de voucherverstrekking duidelijk evenwichtiger. Door het hoge restant uit de vorige periode zijn de budgetten over elk stadsdeel groot. Die budgetten worden in één jaar wel door elk stadsdeel – meer dan – opgemaakt. Alleen doordat het budget van stadsdeel Noord zeer veel ruimte overhoudt, eindigt het totale budget aan vouchergelden over 2010 in de plus.

Verdeling vouchergelden 2010

	Centrum	Zuid/West	Oost	Noord	Schalkwijk	Totaal
% inwoners van Haarlem	7	22	15	35	21	100
Startbedrag (bovenstaand % van € 270.000)	18.900	58.320	41.580	93.960	57.240	270.000
Budget 2010 (startbedrag + restant 2009)	26.840	83.184	59.047	133.432	81.286	383.789
Gehonoreerd/gereserveerd	34.942	82.128	60.728	97.845	84.676	360.319
Restant	-8.102	1.056	-1.681	35.587	-3.390	23.470

NB. Eventuele terugstortingen zijn bij de budgetten opgeteld

In 2011 werd de bepaling dat het uitgangspunt van het budget bestond uit € 300.000,- minus 10% overhead losgelaten. De laatste tabel op de volgende pagina laat dit zien. Afgezien van stadsdeel Oost, kregen alle stadsdelen minder budget dan het oorspronkelijke startbedrag. Alleen de bewoners van Oost ontvingen meer vouchergeld. Maar het totale budget is ook weer minder dan het startbedrag. In 2011 deelde de gemeente nagenoeg het hele budget uit aan vouchers.

Verdeling vouchergelden 2011

	Centrum	Zuid/West	Oost	Noord	Schalkwijk	Totaal
% inwoners van Haarlem	7	22	15	35	21	100
Startbedrag (bovenstaand % van € 270.000)	18.900	58.320	41.580	93.960	57.240	270.000
Budget 2011	15.485	48.303	47.103	77.536	50.368	238.795
Gehonoreerd	10.511	48.996	46.327	78.115	52.308	236.257
Restant	4.974	-692	776	-579	-1.940	2.538

NB. Eventuele terugstortingen zijn bij de budgetten opgeteld. In 2011 vonden geen reserveringen plaats



Uitzendbureau Rebus (voor en door jongeren), in de Veenpolderstraat

3. Vergelijking met andere gemeenten

3.1 Inleiding

Het rijk adviseerde bij aanvang van de voucherregeling aan iedere vouchergemeente om een 'regiegroep' te laten bepalen welke ideeën een voucher mochten ontvangen. Deze regiegroep kon bestaan uit bewoners met eventuele ondersteuning van vertegenwoordigers van gemeente, welzijnsinstellingen en/of corporaties. De gemeente kon de regiegroep aanwijzen en het geld beheren. Bij initiatieven boven de tienduizend euro adviseerde het rijk om een wijkraadpleging te houden. Binnen de gemeente Haarlem mandateerde het college de verdeling van kleine bedragen aan de stadsdeelregisseurs. Voor de grote bedragen zette de gemeente het Digipanel in. Dit hoofdstuk beschrijft in grote lijnen de ervaringen van andere gemeenten en de voor- en aandelen van het Haarlemse systeem. Paragraaf 3.2 doet dit op kwantitatieve wijze en paragraaf 3.3 op kwalitatieve wijze aan de hand van gesprekken met gemeenten.

3.2 Evaluatie W.W.I

Eind 2009 publiceerde het ministerie van Wonen, Wijken en Integratie (W.W.I.) een evaluatierapport over de voucherregeling, getiteld: *Bewonersparticipatie via vouchers: democratisch en activerend? Evaluatie van de eerste fase van de extra budgetten voor bewonersinitiatieven ('voucherregeling')*. Uit de beschreven ervaringen van het rapport valt de volgende tabel samen te stellen.

Vergelijking tussen vouchergemeenten (gegevens komen van eind 2009)

	Budgetbeheer	Verdeling budget	Regiegroep	Wijkraadpleging	Aantal ideeën na 1 jaar
Alkmaar	Gemeente	Over alle wijken	Ja	Ja	ca. 300
Almelo	Stadsdeelcoördinator namens de regiegroep	Over alle wijken op basis van inwonersaantal per stadsdeel	Ja	Ja	100+
Amsterdam	Gemeente	Gelijk over 3 buurten	Ja, 2/3	Ja	100-
Arnhem	Gemeente	Inwonersaantal en zwaarte van wijkproblematiek	Nee	Nee	Geen gehonoreerde
Eindhoven	Gemeente	Inwonersaantal	Ja	Nee	ca. 100
Haarlem	Gemeente	Tot 2009 80% wijkcontract, 20% rest. Daarna inwonersaantal stadsdeel	Nee	Ja, Digipanel	ca. 340
Hengelo	Gemeente	Verdeeld over alle wijken	Nee	Nee	ca. 340
Leeuwarden	Gemeente	Gelijkmatig over 4 wijken	Nee	Nee	100+
Leiden	Gemeente	Verdeeld over hele stad	Nee	Nee	ca. 20
Schiedam	Gemeente	Schiedam Oost: 160.000. Rest verdeeld over 7 wijken	Ja	Ja	180+
Sittard- Geleen	Gemeente	Gelijk bedrag per stadsdeel	Nee	Nee	ca. 100
Tilburg	Penningmeester wijkorganisatie	Over 5 'impulswijken'	Ja	Ja	ca. 200
Venlo	Gemeente	Tot 1 april 2009, voorrang 3 wijken, daarna verdeeld over hele stad	Ja	Nee	ca. 40
Zaanstad	Gemeente	Over 3 wijken	Ja	Nee	ca. 50

NB. Deze tabel komt deels uit de eerste evaluatie over de Haarlemse voucherregeling (begin 2010)

De belangrijkste conclusies hieruit zijn:

- Van de 14 vouchergemeenten maakten acht gebruik van een regiegroep en zes gemeenten, waaronder Haarlem, niet.
- Zes gemeenten maakten gebruik van een wijkraadpleging boven een bepaald bedrag.

- Bij nagenoeg alle gemeenten lag het budgetbeheer bij de gemeente (behalve bij Amsterdam en Tilburg).
- Bij de helft van de vouchergemeenten werd het budget verdeeld over de hele stad.
- Het aantal ideeën dat werd ingediend varieerde (na de eerste periode) van nog geen één tot ruim 340.

Het gebruik van regiegroepen

Uit de evaluatie van W.W.I. bleek dat de steden met regiegroepen op een aantal overeenkomstige problemen stuitten. Zo hadden zij ten eerste moeite met het formeren van regiegroepen. Dit kon door tijdgebrek zijn, zoals in Alkmaar. Maar vooral doordat het lastig was om een diverse groep te creëren (qua leeftijd, etniciteit, geslacht en buurtafkomst), zodat zij niet (weer) terug zouden vallen op dezelfde actieve wijkbewoners. De steden die dit probleem expliciet noemden waren: Eindhoven, Schiedam en Tilburg. Dit kostten deze steden extra inspanningen. Hieruit volgde het probleem dat wanneer mensen zich aanmeldden, zij vanwege het gebrek aan mankracht niet afgewezen konden worden.

Een ander nadeel van de regiegroepen was dat sommige moeite hadden met de rol die ze konden en mochten vervullen. In Almelo hadden groepen problemen met het inschatten van eigen interpretatieruimte en verantwoordelijkheden. In Amsterdam acteerde een regiegroep afwachtend en stelde zich afhankelijk op. In Schiedam hadden regiegroepen moeite met het ontbreken van een eis van draagvlak en moesten wennen aan hun rol. Ook in Tilburg hadden regiegroepen het moeilijk om initiatieven te beoordelen. De initiatieven waren namelijk altijd wel gericht op de wijk. Er was geen 'munitie' om een initiatief af te kunnen wijzen. In Zaanstad speelde het dilemma dat sommige regiegroepen wel alles in eigen hand wilden hebben en houden (beoordelen van initiatieven en alle administratie daaromheen), terwijl andere regiegroepen het liefst alleen initiatieven wilden selecteren en graag zagen dat de gemeente de overige taken op zich nam.

De grote rol die de gemeente blijvend moest spelen, ook na de opzet van de regiegroep, kwam ook meerdere keren als een 'klacht' terug. In Venserpolder, Amsterdam moest vooral het ASW (Amsterdam Steunpunt Wonen, de uitvoerders) bijeenkomsten organiseren en de ambassadeursrol vervullen. In Schiedam bleek in praktijk dat bewoners ondersteuning nodig van twee ambtenaren die als adviseur deelnamen aan de regiegroep. Dit was vooral wanneer het ging om het inschatten van de hoeveelheid kosten en onderhoud. Ook in Tilburg hielp men de regiegroepen sterk bij het ontwikkelen van visies waarmee de aanvragen konden worden beoordeeld.

Maar hoewel regiegroepen extra inspanningen kostten, was de helft van de gemeenten met regiegroepen tevreden. De gemeenten Almelo, Eindhoven en Venlo en Zaanstad vonden dat de regiegroepen goed functioneerden. In Alkmaar en Amsterdam waren ze wisselend positief. Daarentegen kwamen Schiedam en Tilburg niet positief uit de evaluatie naar voren.

Voucherverstrekking zonder regiegroepen

Hoe hebben de zes gemeenten zonder regiegroep de vouchers verdeeld? In Haarlem, Hengelo en Sittard-Geleen nam de gemeente de beslissing bij de ingediende aanvragen met een mandaat van het College van B&W. Ook Leiden nam de beslissingen zelf, maar liet het college actief beslissen over aanvragen boven de tienduizend euro. Gemeente Leeuwarden werkte met een adviesplatforms bestaande uit vertegenwoordigers van panels van de zeven wijken. Deze adviseerden het college bij de voucheraanvragen, maar eigenlijk was deze gang naar B&W een formaliteit. De gemeente Sittard-Geleen liet zich overigens wel sterk adviseren door wijkplatforms. Tot slot hanteerde de gemeente Arnhem andere spelregels. Zij lieten de wijken zelf kiezen of het te verdelen geld opgeteld kon worden bij bestaand wijkbudget of dat zij in de wijk het vouchersysteem introduceerden. Uiteindelijk kozen twee wijken voor het laatste.

Het grote voordeel van een voucherverstrekking zonder regiegroepen was dat door de verminderde bureaucratie de beslissingen sneller werden genomen en het initieel ook minder inspanningen kostte. Maar ook de gemeente kon – net als een regiegroep – moeite hebben met het nemen van de 'juiste' beslissingen bij het toekennen van vouchers. Want wanneer bevorderde een project sociale cohesie en/of leefbaarheid? Uit Leiden bleek dat zij worstelden met de te ruime modelcriteria, zodat niets kon worden afgewezen en in Sittard-Geleen bleek dat opvallend veel aanvragen fysiek (en dus niet sociaal) van aard waren. Die ruime criteria, zoals stond in de modelverordening van W.W.I., was sowieso een veelbesproken klacht in de evaluatie voor het W.W.I..

3.3 Ervaringen van gemeenten

De gemeente Almelo was tevreden over de inzet van regiegroepen en vindt dat dit een wezenlijk onderdeel vormde van de voucherregeling.

Mevrouw Hinrichs (verantwoordelijk ambtenaar in Almelo) is zeer positief over de uitvoering van de voucherregeling. "Het zet aan tot initiatieven". Zij werkten in de gemeenten met regiegroepen. Daarnaast heeft een paar keer een wijkraadpleging plaatsgevonden. Ook is zij positief over de regiegroepen, al zijn er ook mindere ervaringen. "Maar het past bij de regeling, dat bewoners aangezet worden en zelf beslissen wat er met het geld gebeurt". De bewoners zijn zorgvuldig ingesteld met de financiële middelen. Met regiegroepen worden volgens haar andere zaken gerealiseerd dan wanneer de gemeente beslist. De gemeente heeft namelijk andere prioriteiten dan bewoners hebben, misschien meer de nadruk op nuttige zaken leggen. "Dat heeft weliswaar voor- en nadelen, maar de bewoners vormden het uitgangspunt van de regeling".

Eindhoven is ook positief over de regiegroepen. Die zorgen voor 'korte lijntjes'.

De heer Van Dijk (gemeente Eindhoven) vertelt dat de voucherregeling een dermate succes was dat het systeem nu doorgezet wordt met andere subsidiepotjes en overgebleven geld. Iedere wijk/buurt kreeg een regiegroep, deels gevuld met mensen uit bestaande organisaties. De ervaringen met de regiegroepen zijn doorgaans positief. Wel waren soms incidenten binnen regiegroepen door een geschil van mening. Dit kwam door een beperking van middelen. De regiegroep kon in de buurt aangekeken worden op de genomen beslissingen. Maar die korte lijntjes met de buurt is juist ook een sterk voordeel t.o.v. behandeling door de gemeente: "Initiatieven en behandeling zijn hierdoor zorgvuldig. Bij de behandeling kwamen de indieners zelf langs om voor de regiegroep het voorstel toe te lichten en nog dezelfde avond werd erover besloten". "De gemeente heeft het min of meer kunnen loslaten".

In Hengelo was men bang dat regiegroepen teveel belast zouden worden.

In Hengelo hebben ze (i.t.t. de tabel laat zien) één keer een wijkraadpleging gehad. Deze inloopavond had een lage opkomst en leverde geen nieuwe inzichten op. Het geen gebruik maken van regiegroepen was een zeer bewuste keuze, zegt dhr. Fikken (ambtenaar). De doelstelling was om zo snel mogelijk te beslissen. "De verdeling ging op stadsdeelniveau. Dan heb je te maken met drie regiegroepen voor de hele stad. Dat zou een te grote belasting zijn voor de vrijwilligers en een lage bereidheid geven bij de werving". Het aantal ideeën was veel meer dan verwacht. Dit kwam doordat het een snelle en laagdrempelige regeling was. Bewoners konden ondersteuning van een helpdesk krijgen en hadden snel antwoord. Dit is ook een groot succes. "Er zijn mensen bereikt die je anders niet zou bereikt". Een nieuw systeem van de gemeente geeft het bewonersbudget wel uit handen. De gemeente toetst alleen aanvragen en legt deze voor aan bewonersorganisaties. Gemeente heeft hierbij alleen een faciliterende rol.

Arnhem had al voor de regeling wijkplatforms met bewonersbudgetten.

Arnhem kende al wijkbudgetten voor alle 21 wijken. De wijkregisseurs beheerden de budgetten. Elke wijk had ook al een soort van regiegroep in de vorm van wijkplatforms. Dit systeem werd gehandhaafd en gebruikt bij de komst van de bewonersbudgetten van het rijk. Een vertegenwoordiging van de wijkplatforms besliste over de 'kleine' bedragen. Bij hoge bedragen oordeelde het gehele platform. "In sommige wijken werkte dit beter dan in andere, maar overall is het goed gegaan", aldus verantwoordelijk ambtenaar de heer Van Dael. In ca. 4 wijken liep het minder. Dit hangt van personen af. Daarnaast was het belangrijk dat er wel sturing was vanuit de gemeente, zodat de 'opdracht' helder was. Over het voordeel van wijkplatforms (of regiegroepen) ten opzichte van een gemeenten die vouchers verdeelt is Van Dael stellig: "Vanuit de tweede kamer was de boodschap dat de bewoners beslissen en wijk hebben die instructies gevolgd. Wij hadden natuurlijk al wijkplatforms, dus was het makkelijker. Maar wanneer bewoners beslissen is het ook meer van hun en zullen ze de verantwoordelijkheid pakken".

Leiden koos ervoor om de regie strak in handen te houden

Leiden verdeelde het budget over de hele stad. Aangezien de ene wijk actiever was dan de andere in het aanvragen van vouchers, zorgde dit wel voor een bepaalde scheefheid in de verdeling van de gelden. De gemeente was erg blij met de bewonersbudgetten, want dit gold als een extraatje voor de wijken. De hoeveelheid aanvragen (ca. 100) was wel minder dan verwacht. “De gemeente merkte dat vooral de goed georganiseerde de weg naar de regeling wisten te vinden”, zegt de heer Rasser (ambtenaar). Het beheer van de aanvragen en eventuele honorering lag, net als in Haarlem, helemaal in handen van de gemeente. Ook vonden geen wijkraadplegingen plaats. “We wilden een bepaalde regie houden, want alles moest conform het beleid zijn, het moest ook in de toekomst te beheren zijn en een goede kwaliteit hebben”.

In Venlo gaf de gemeente de besluitvorming steeds meer uit handen

Dhr. Spitz, projectleider wijkgericht werken: “In het begin was het met de voucherregeling regelmatig struikelen”. Venlo had één regiegroep of ‘adviesplatform’, bestaande uit bewoners en soms bestuurders, die over de aanvragen adviseerde aan het College. Het ging om veel (meer dan gedacht) en vaak hoge bedragen. Dat gaf strubbelingen. Het college besloot om de beslissingsbevoegdheid aan het platform te geven, maar tegelijkertijd de maximale bedragen te verlagen. Dat werkte wonderwel. De voucherregeling werd ook een succes door ‘vraaggericht’ te gaan denken. “Het heeft kracht bij de bevolking losgemaakt”. In Venlo is sprake van een tendens om steeds meer initiatief bij wijkoverleg te plaatsen. De gebiedsregisseurs kijken wel mee, maar de beslissing ligt steeds meer bij bewonersinitiatie. Venlo hanteerde vanaf het begin echter geen wijkraadpleging voor grote aanvragen. Dit was voor de snelheid van de besluitvorming.

Gesprek met een Haarlemse stadsdeelregisseur

Over de voucherregeling zijn gemengde gevoelens. Enerzijds is het zeer positief dat er ruimte is voor ideeën van bewoners en dat die kunnen worden gefinancierd. Anderzijds was in korte tijd heel veel geld beschikbaar. “Als dat bedrag ineens wegvalt valt voor de bewoners moeilijk te accepteren”. Het geld is goed besteed, maar het had beter over een langere termijn uitgesmeerd kunnen worden. Een ander nadeel dat besloten lag in de regeling, was het veelal incidentele karakter van de aanvragen. Dat had structureler gekund. Bijvoorbeeld een ‘Doe-tuin’ is een duurzame investering, met blijvende waarde. Daar konden de stadsdeelregisseurs niet in sturen.

Het behandelen van aanvragen was voor de stadsdeelregisseur persoonlijk goed te doen. Maar door het beperkte aantal criteria bestonden weinig mogelijkheden om aanvragen af te keuren. “Als bewoners bezwaar zouden aantekenen op een afwijzing, dan hadden zij op basis van de ruime criteria gewonnen”. Over het geen gebruik maken van regiegroepen is stadsdeelregisseur stellig: “Dat is goed geweest. De moeite die wij al hadden met de beoordeling...als je dat vraagt aan vrijwilligers dan is dat voor hen teveel. Ik vind het zinvoller om ze actief te laten zijn voor de wijk, dan ze regelmatig deze beslissingen te moeten laten nemen”. De stadsdeelregisseur begrijpt de voordelen die regiegroepen kunnen hebben, maar vindt het niet opwegen tegen de belasting die ze daarvan kunnen ervaren. De beslissingen zijn eens voorgelegd aan bewoners, maar de feedback over de genomen beslissingen was destijds positief.

Uit de gesprekken valt te concluderen dat:

- gemeenten met regiegroepen voornamelijk positief en enthousiast zijn. Soms was de werkbaarheid minder goed, maar het algemene beeld is positief. Zij vinden dat het ook een uitgangspunt van de regeling is om de bewoners de verantwoordelijkheid te geven om zelf te beslissen wat er met het geld gebeurt. Door de korte lijnen tussen bewoners en regiegroep zijn de initiatieven en besluitvorming volgens hen zorgvuldiger.
- De gemeenten zonder regiegroep leggen de nadruk op de mogelijkheid om snel over de aanvragen te beslissen en precies in de hand te kunnen houden wat er met de openbare ruimte gebeurt. De gemeente Haarlem en Hengelo vonden belangrijk dat – mede door de te ruime criteria – de belasting van de besluitvorming het beste op de schouders van professionals kan liggen.

- Gemeenten hanteerden vaak geen wijkraadpleging. Of de wijkraadpleging kwam slecht van de grond. Als argument wordt de traagheid van de methode genoemd. Het gebruik van Digipanel Haarlem bleek (al eerder) een zeer werkbare methode om de wijk te raadplegen.



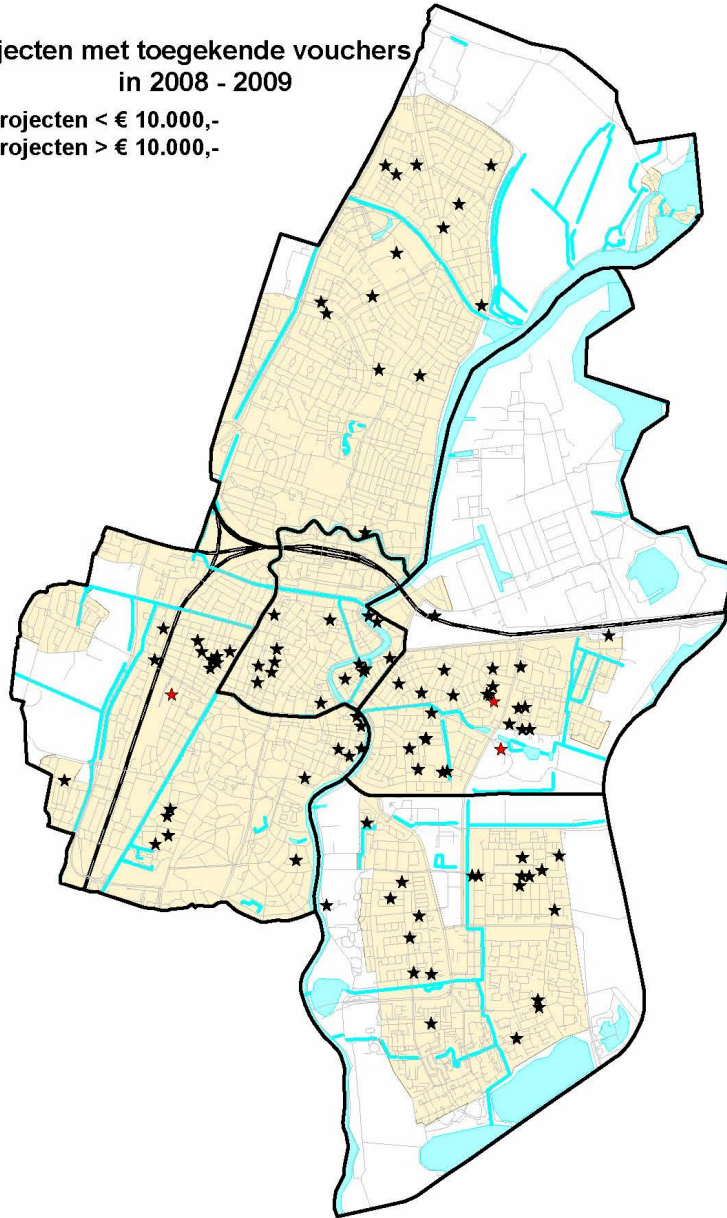
Speeltuin Delftwijk, aan het Arthur van Schendelplantsoen (voor de renovaties)

Bijlage

I Kaartjes van projecten met toegekende vouchers

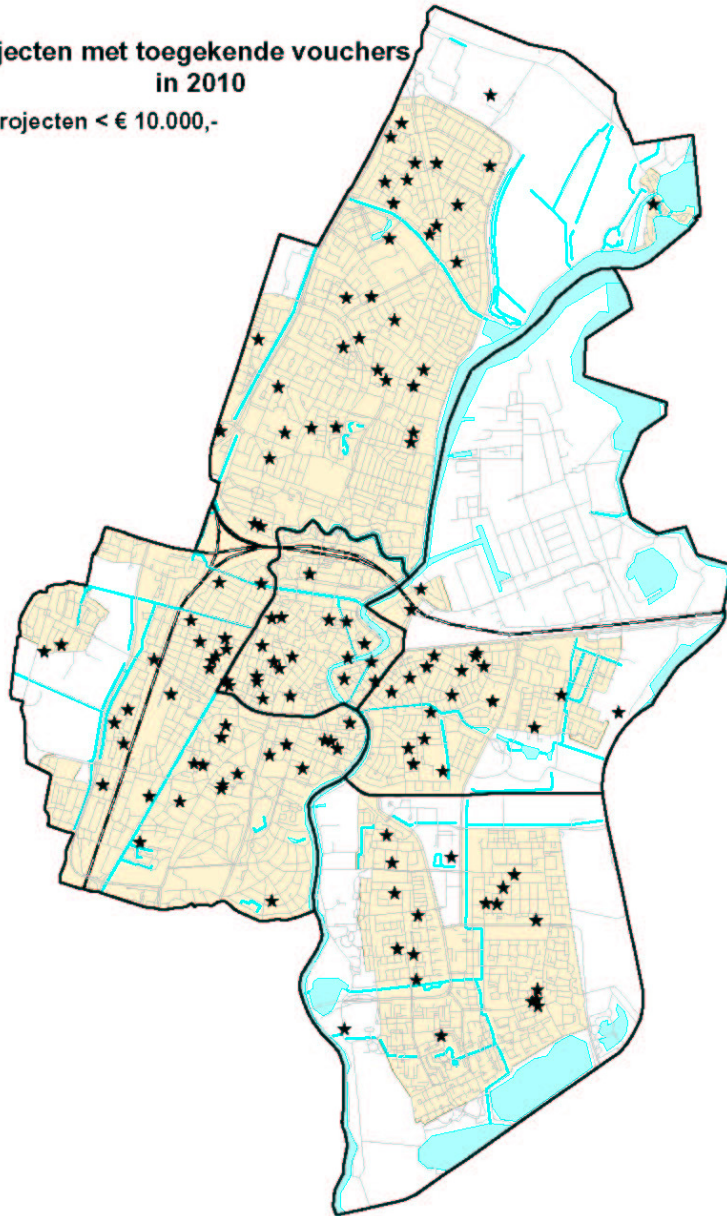
Projecten met toegekende vouchers
in 2008 - 2009

- Projecten < € 10.000,-
- Projecten > € 10.000,-



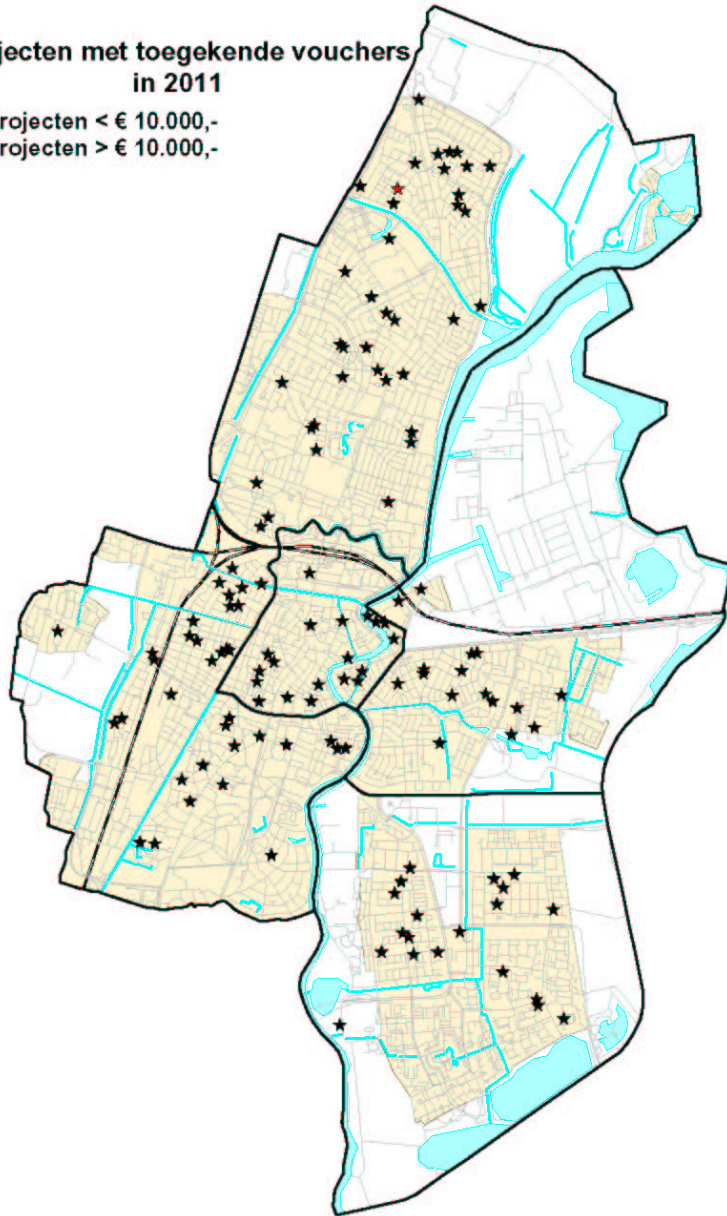
**Projecten met toegekende vouchers
in 2010**

■ Projecten < € 10.000,-



**Projecten met toegekende vouchers
in 2011**

- Projecten < € 10.000,-
- Projecten > € 10.000,-



...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...